

Štev. 22.

Leto 4.

Izhaja dvakrat na mesec.
Naročnina četrletno 12 dinarjev.

Uredništvo in upravljanje:

Ljubljana, Miklošičeva c. (palača Delav.
zbornice), kamor naj se tudi pošiljajo rokopisi.

Svoje pravice bodo uveljavili železničarji le z združeno močjo. Zavedajte se tega, trpini in organizirajte se vsi v USŽ.

Naporna služba za skromen vsakdanji kruh — plačilo: ...

Troje življenj v najlepši moški dobi je leglo v grob. Nasilno, pogazeni od kolosa, ki so ga vodili in ki je zbesnel, podivjal vsled prestrogih členov uredb in predpisov, ter skočil s svoje ceste.

Uvodnik zadnje številke »Ujedinjenega Železničarja« je povedal vsemu svetu, kje leži pravzaprav in v glavnem vsa krivda raznih nesreč in tudi krivda katastrofe v Rajhenburgu v noči od sobote na nedeljo.

Orient-ekspres je s svojo ogromno silo sunil v zadnje 4 vagone tovrnega vlaka. Udarci je bil strašen. Stroj ekspresnega vlaka s tenderjem in štiriosni službeni voz za prtljago in mednarodno pošto, sta zgrmela preko ograje po bregu v Savo na mestu, kjer se v njo izliva potok Bre-

stovica. Stroj sam se je zaril v vodo in zemljo ter običal v motnih valovih Brestovice.

To je povedano v kratkih besedah. Ali na lokomotivi, tej ogromni masi železa, in v vagonu so bili ljudje. Železničarji, vršči službo, da vzdrže svoje življenje in življenje svojih dragih z vsakdanjim kruhom, ki ga dobe za vršitev te nevarne in naporene službe. In ta ogromna masa železa jih je zgrabila, jih je zlomila.

Strahoto teh trenutkov in trpljenje v zadnjih trenutkih življenja se ne da popisati. Takih besed ne pozna človeška govorica, le domišljija si jih deloma lahko predstavlja. In trpljenje preostalih? Materijalna škoda, ki je velika, se ne da primerjati z občutki, ki so objeli žene, otroke,

sorodnike, prijatelje in znanke na tako grozen način usmrčenih dragih, ko so zvedeli za to. Pred 12, 20 urami so še bili skupaj, veseli, čili in zdravi — a sedaj, kakor strela z jasnega, ni jih več, mrtvi so.

Pero se nam ustavlja, napisati vse, kar nam je v duši in tako, kar nam je v duši, ker se tako ne da napisati.

Le ozrimo se na te naše sotrpine — bivše sotrpine — sedaj že počivajo v miru. Že imajo dopust. Že ne trpe več.

Življenja polni naši sotrpini. Življenja polni naši sodruzi, člani »Ujedinjenega Saveza Železničarjev Jugoslavije« dolgo vrsto let so bili. Zavedni sodruzi — agilni organizatorji razredne strokovne organizacije.

pred nesrečami, si ščitimo svoje zdravje pred boleznimi.

Naj ne bo naš zaslužek — smrt, nego življenje človeka!

To vse je pa ležeče na nas samih.

Zato bodimo organizirani! Žrtve dela to zahtevajo!

Izplačilo diferenc delavcem.

Kakor je že vsem organiziranim sodrugom znano, je naš savez začel letošnjega leta pokrenil splošno akcijo, da se tudi delavcem pripoznajo diference za čas od 1. septembra 1923 do prevedbe na urne plače, ki so zlasti v Sloveniji, posebno na progah bivše južne železnice, zelo velike. Vsi delavski zaupniki so službenim potom predložili to zahtevo, savez je poslal posebne predstavitve in z zadnjo deputacijo, ki je obstajala iz delegatov delavcev, je novega ministra opozoril na dolgujoče difference.

Uspehi naše akcije niso izostali in v drugi polovici oktobra so dobili upravniki delavnic sledeči nalog:

Gen. dir. drž. žel. finans. odel.

G. D. Br. 62.235 od 13. X. 1929 Beograd.

S molbom za izvještaj, ima li neisplačenih razlika železničkim radenicima i zanatlijama za vreme od 1. sept. 1923. g. do dana prevodjenja na satnine prema naredjenju ministarstva saobraćaja br. 72/3 i odluke G. D. br. 7355/23.

Ako ima ove razlike, molimo za hitan izvještaj, koliko ta razlika iznosi za Vaše radenike, jeste li ovo prijavili kao obavezu iz ranijih godina, kojim aktom i u kojoj sumi, kao i to, da li je do sada šta i koliko isplaćeno.

Po naredbi Gen. direktora:
Načelnik Finans. Odeljenja.

Smelo lahko trdimo, da je edino uspeh saveza, da je Ministarstvo Saobraćaja vendar enkrat začelo obravnavati tudi vprašanje delavskih diferenc.

Začetkom novembra pa je že Ministarstvo Saobraćaja stavilo na Ministarstvo Financ zahtevo po odobritvi naknadnega kredita za izplačilo teh diferenc in bodo izplačane, čim bo ta kredit odobren.

Ker je sedaj zahtevan naknadni kredit le za delavnice, je naš savez takoj predložil utemeljeno zahtevo, da se difference izplačajo tudi vsem ostalim delavcem na železnici, to je v kurilnicah, sekcijah, postajah in skladiščih.

Da se bodo naše zahteve čimprej izvedle, pa je ležeče dosti tudi na Vas, železničarji, ki še stojite ob strani. Vaša dolžnost je, da vstopite v savez, da pojačate vrste organiziranih, da vstopite v vrste onih, ki se bore za boljši kos kruha, za pravice in boljšo bodočnost.

Diference se izplačajo

tudi delavstvu kurilnic, postaj, skladišč in sekcij.

Ob sklepu lista smo dobili brzojavno obvestilo iz Beograda, da je izplačilo diferenc odobreno tudi za vse ostale kategorije delavstva v ljubljanski direkciji.

Diferenca bo izplačana, če bo le mogoče zaključiti obračune, okoli božiča.

Tako so intervencije, vodene od našega saveza potom delavskih zaupnikov in v posebni delavski deputaciji v Beogradu za izplačilo difference delavstvu, imele popoln uspeh.

Sodruzi, na delo za savez!

Pridobivajte nove člane! Čim več moči, tem več pravic!

Rudolf Arzenšek
član USŽJ od 1927.

Mirko Vodlak
član USŽJ od 1906.

Joško Jeromen
član USŽJ od 1905.

Odšli so, ker so morali oditi, ker je odredba, kruta usoda, tako predpisala.

Da to zapišemo, ne trdimo neresnice. Niti ne preuveličujemo faktov. Pač pa jih še celo premalo povdarjamo.

Le pogledimo katastrofo! Kako se je zgodila?

Proti Zagrebu je vozil tovorni vlak št. 41-II. V Rajhenburg je tovrni vlak ob pol 3. jutraj uvozil na drugi tir, ker je signal kazal na prosto. Pri nasprotnem uvoznem signalu pa je že stal ekspres. Prometnik ni bil kriv, da je ekspresni vlak že čakal pri signalu, kakor ni bil kriv, da je tovorni vlak bil tudi pri uvoznem signalu na stranski tir. Vlaka sta bila pred postajo Rajhenburg in treba je bilo, da se počasnejši tovorni vlak izogne hitremu ekspresu. Diktiral je to vozni red, sestavljen in odobren od direkcije, ki zamud noče poznati. Ali... in tu je vzrok te nesreče in vseh bodočih, ki se še dogode na tak način... Ker je prometnik, če ekspresni vlak stoji pri uvozu samo eno minuto neopravičeno (neopravičeno pa se smatra marsikaj, kar v resnici ni neopravičeno), kaznovan z globo Din 100.— in še več.

Da bi ne trpel te zgube, tistih 100 do 150 Din, ker plača prometnika ni velika, dobi okrog 1000—1500 Din, je računal nekako tako-le:

Tovorni vlak vozi že na stransko progo. Če spustim sedaj ekspres, bo ravno medtem, ko pridrvi tod mimo, že tovorni vlak na stranskem tiru. Jaz si pa prištedim kazen 100 do 150 Din. Tako se dela »protipredpisno«, da se kazni izogne.

In dal je ekspresu signal za uvoz.

Ali uračunal se je slučajno za četrtno minute in katastrofa je bila nezogibna. Mi, železničarji, vemo to točno, da je tako, mi, železničarji, vemo, da je tistih 100 Din krivih te nesreče, tistih 100 Din, ki se jih diktira kot kazen, če prometnik naredi ekspresu zamudo.

Ne samo dolžnosti, nego tudi pravice, je govoril zadnji uvodnik našega lista. To ponavlja danes še odločneje in glasneje. Troje življenj iz naših vrst je zahtevala zahteva po tistih dolžnostih brez pravic. Velike kazni so tukaj konkreten primer posledic, ki so neizmerno večje, kot pa škoda enominutne zamude.

To povemo jasno, naj javnost o tem ve in naj pove svoje mnenje. Poleg troje življenj, ki se več ne dajo vrniti, poleg ran in poškodb, ki telesu preživelih železničarjev ne bodo v korist, je materijalna škoda takšna, da je kazen 100 Din tisočinka kapljice v morje. Zato proč s takimi kaznimi. Varnost prometa, življenje enega samega železničarja je predragoceno, da bi se igrali z njim.

Zadnja beseda pa velja Vam, sodruzi naši: Mirko Vodlak, Joško Jeromen in Rudolf Arzenšek.

V naših srcih ste, v naših mislih živite — ker ste sotrpini naši, ki ste morali od nas. Zadnjo pot telesnim ostankom Vašim smo poklonili. Svinčeni oblaki so se razmaknili in solnce je sipalo jesenski čar. Zvon je ječal, godba je ubirala žalobne melodije.

Joška Jeromna smo položili k zadnjemu počitku v Ježici. Venci iz

rož, nageljev in krizantem so mu bili zadnji pozdrav, pevci »Sloge« so pa zapeli žalostinko.

Mirka Vodlaka smo spremili k Sv. Križu. Žalostinke je igrala godba »Sloge«. Naša rdeča zastava se mu je poklonila v grob in velik venec Ujedinjenega Saveza Železničarjev Jugoslavije, vlakospremnega osebja in drugih iz Ljubljane, Maribora in Zagreba so mu ozaljšali zadnjo pot. Predsednik USŽJ, Korošec, se je poslovil od njega v besedah, polnih trpkosti, a pevci so zapeli žalostinko.

Rudolfa Arzenška so spremili železničarji in ostalo občinstvo na pokopališče na Pobrežju v Mariboru. »Frohsinn« in »Drava« sta zapeli žalostinke, železničarski godbi sta igrali slovo. Venci in rože so zaljšali krsto. Z globoko žalostjo smo zrlji za krsto, ki se je pogreznila v zijajoči grob.

Mi, ki smo ostali, ki morda tudi kedaj, če se bo od nas zahtevalo samo dolžnosti, ne priznavalo pa pravic, končamo na sličen način, pa Vas ohranimo v sebi in spomin na Vas nas bo podžgal, da svojo strokovno organizacijo učvrstimo še bolj. Zakaj, samo močni bomo lahko dosegli, da odpravimo za vsako malenkost in neopravičenost velike kazni in da si pridobimo pravice, ker le tako si zaščitimo svoje življenje. S tem, da bomo dosegli svoje pravice, da se uvaža in spoštuje osemurnik, da se nam prizna oddih, da se nam turnus določi in drži 12/24, da se nam da dopust in s tem namestnik, kratko: Da se nas upošteva, da smo ljudje, si zaščitimo svoje življenje

U zaštitu pružnih stražara na dalmatinskim prugama.

Već preko godinu dana muče patničku muku svi pružni stražari na dalmatinskim prugama, uzrokovanu im predugim i prenapornim radnim vremenom. Njih se sili da vrše neprekidnu službu kroz 24 sata, a iza toga omogućuje im se odmor svega 12 sati. Za mnogoga od njih taj odmor iznosi samo 8 sati, jer ostali dio vremena mora da utroši za daleki polazak u službu i iz službe.

U zaštitu pružnih stražara na dalmatinskim prugama podnijeli smo već nekoliko predstavki, kojima smo tražili skraćivanje njihove službe tako, da im se iza 24satne službe zagarantuje 24satni odmor, ali do sada sa malim uspjesima. Na svaku predstavku uslijedio je odgovor, da je tako postupljeno radi »manjkavosti kredita«. Kako pak posljedice od predugog rada među pružnim stražarima postaju sve teže, podnijeli smo još jednu predstavku i to izravno G. Ing. Senjanoviću, Direktoru Direkcije u Zagrebu i zamolili ga, da se on, kao stručnjak i kao poznavatelj prilika u Dalmaciji, za tu stvar zauzme i da iznadje jedno savremenije i za pružne stražare kao i saobraćajnu ustanovu povoljnije riješenje. Predstavka, upućena G. Direktoru, glasi:

»Potpisano sekretarijatu je čast obratiti Vam se sa molbom, da izvolite odrediti, da se preispita odredbe o radnom vremenu pružnih stražara na dalmatinskim prugama, te da se njihovo radno vrijeme reguliše na bazi 24satne službe i 24satnog odmora.

Za ovakvo regulisanje radnog vremena molimo iz slijedećih razloga:

Pružni stražari dalmatinskih pruga vrše službu već preko godinu dana u turnusu 24 sata službe i samo 12 sati odmora, odnosno njihov radni dan traje 16 sati. Toliko dugo radno vrijeme kraj toliko kratkog odmora prenaporno je. Ono se teško može podnositi i u onom slučaju, kad nebi bilo ispunjeno fizičkim radom. Ono bi bilo prenaporno i onda, ako bi službenici, koji strażarsku službu vrše, živjeli pod drugim i daleko boljim prilikama i kada im dugo bavljenje u službi nebi iz dana u dan iscrpljivalo radnu snagu. Pored ostalog, tolika služba prenaporna je i obzirom na svrhu, koju vrši: čuvanje pruge radi sigurnosti vlakova. Prevelika iscrpljenost službenika u dugom radnom danu ne predstavlja nikakve sigurnosti za prugu, a još manje za sigurnost kretajućih vlakova.

Vrlo važni razlozi, koji namiču potrebu regulisanja službe na bazi 24 sati rada i 24 sati odmora, nalaze se i u prilikama, pod kojima pojedini stražari vrše svoju službu. Na pruzi između Splita i Knina ima oko 26 stražara, u kojima se vrši strażarska služba. Od tih imaju stanove u strażari službenici na br. 19, 18, 17, 16, 15, 14, 13, 12, 11, 10, 9, 8, 7, 6, 5, 4, 3. Kaštel Lukšić i Kaštel Gomilica, te strażare br. 2 i 1, dočim strażare 12a, 10, 7a, 4a, 2a su bez stana. To su male drvene barake, gdje strażar može jedino da sjedi. Na prvo spomenutim strażarama na svakoj ima po jedan stalni strażar, koji vrši službu kroz 24 sata, i kroz daljnjih 12 sati bude zamjenjen po zamjeniku, koji obično dolazi sa prve bliže strażare, gdje je već obavio 12 satnu službu, ili će pako poći na prvu bližu strażaru, da i tamo izvrši izmjenu kroz 12 sati. Iza toga polazi na 12 sati kući na odmor, te se opet vraća, da po 2. puta

vrši zamjenu po 12 sati, bez prekida i bez odmora. Služba 24satna je naporna za onoga sa stanom na strażari, jer u tom meduvremenu mora da dočeka vlakovu i da vrši ophod pruge najmanje 2 puta, ali je još više naporna za njegovog zamjenika, koji, kod polaska u službu mora da prodje po više kilometara od svoje kuće, kod odlaska iz službe isto tako, a za vrijeme same službe mora da vrši i ophod pruge. A sve to je naporni i fizički rad, koji iscrpljuje snagu službenika. Vrijeme službe ispunjuje se i stvarnim radom, što, kod 24 sati trajanja, izdržava se samo skrajnjim naporima. Pod isto tako nepovoljnim okolnostima vršu službu svi oni strażari-zamjenici, koji zamjenjuju oboljele ili na dopustu se nalazeće službenike.

Uz spomenute prilike, koje mnogo utiču na mogućnost trajnog i urednog vršenja strażarske službe, napominjemo još, da su ti službenici izloženi i stradanju od nevremena. Pored izloženosti u napornome radu, oni trpe i od bure, kiše, snijega, vrućine, hladnoće i t. d. Jedno sdrugim uzrokuje česta i brojna poboljenja među službenicima, što izaziva sve veću potrebu strażara-zamjenika, a to opet poskupljuje tu službu i čini ju još više nesigurnom.

Kod temeljitog ispitivanja posljedica predugog radnog vremena pružnih stražara na dalmatinskim prugama ustanovilo bi se, prema našem poznavanju istih, da je strażarska služba pod ovakvim okolnostima daleko skuplja i nesigurnija, nego li bi bila kod skraćenog radnog vremena.

Posljednjim konstatacijama želimo naglasiti, da manjak u kreditima nebi smio biti razlog, a da se tom regulisanju nebi prišlo. Dug i naporan radni dan kod službenika ne znači uvijek i smanjivanje stvarnih izdataka, već posljedice mogu da budu sasvim obrnute. A ovdje je, obzirom na izdatke, koji se čine za oboljele službenike, te za službenike-zamjenike, taj obrat u izdatcima već nastupio. On će pako biti sve više nepovoljniji, ako se uzročnik mu — dug radni dan — ne odstrani.

Napominjemo još, da su prije, kod skoro duplo manje frekvencije vlakova, ti isti pružni stražari vršili službu u turnusu od 24 i 24 sati. Ima predjela pruge, gdje u 24 sata saobraćaju 44 voza, dakle skoro svakih pola sata po jedan, što stavlja na službenika veliku dužnost pažnje i napora. Jedva bi se još moglo naći slučaj, da kod tolikog broja vlakova i kod tolikih napora traje radno vrijeme pružnog strażara neprekidnih 24 sata, a pogotovo ne, da bi iza toga imao samo 12 satni odmor. U praksi i naučno je utvrđeno, da je rad pod ovakvim uslovima trajno neizdržljiv, a ako ga se silom održava, on nastaje suha šteta za onoga tko ga vrši, i za onoga za koga se vrši.

Mislamo, da smo ovim razlozima dovoljno utvrdili potrebu, da se uvodno citiranoj molbi posveti pažnja, pa se nadamo, da ćete joj, Gospodine Direktore, htjeti izaći u susret. Tome se nadamo u toliko više, jer bi to pridonijelo ne samo olakšanju teškog i nesnošljivog položaja navedenih pružnih strażara, već istovremeno i pojačalo sigurnost saobraćaja na tim dijelovima pruga, što je istovremeno Vaš interes kao upravnika tog voznog parka, te interes svijui, kojima saobraćaj služi.

Pružni strażari Dalmacije očekuju, da će ovoj predstavi biti posvećena dolična pažnja i da će pitanje njihovog radnog vremena biti povoljno riješeno. Ako pak to ne bude ni ovoga puta, onda neće preostati ino, već da tu nezakonitost, neekonomičnost i nesigurnost sa dugim radnim vremenom prikažemo i stavimo do znanja svoj našoj i svjetskoj javnosti.

Še šest mescev stanovanjske zaštite.

Eno- in dvosobna stanovanja ostanajo zaščitena.

»Službene Novine« z dne 31. oktobra so objavile novi zakon o podaljšanju stanovanjske zaštite, ki je stopil s 1. novembrom v veljavo ter bo veljal do 1. maja 1930.

Novi zakon je samo podaljšanje zakona z dne 27. aprila 1929 in se glasi:

Čl. 1.

§ 2 zakona o stanovanjih z dne 27. aprila 1929, 1. se izpremeni in slove:

»Od stanovanj, na katera so se doslej nanašale omejitve po zakonu o stanovanjih z dne 27. aprila 1929, 1., ostanajo tudi po 1. novembru 1929, 1. v mestih z več ko 10.000 prebivalci omejena:

1. stanovanja 2 sob, ako stanuje v njih rodbina z najmanj 3 člani,

2. stanovanja 1 sobe, ako v njih stanuje rodbina z najmanj 2 članoma.

Za sobo ne velja kuhinja, pred-soba, hodnik, stranišče, instalirana kopalnica in soba za služinčad.

Pod člani rodbine se razumejo sorodniki po krvi ali po zakonu do vključno drugega kolena, kakor tudi adoptirana deca.

Čl. 2.

V 1. odstavku § 4. se zamenja besedica »maj« z besedico »november«.

Čl. 3.

V 1. odstavku § 8. naj se postavi namesto besede »aprila« beseda »oktober«. V 1. in 2. odstavku pa mesto besed »od 15. junija« besede »s 1. decembrom«.

Čl. 4.

Ta zakon stopi v veljavo z dnem, ko ga kralj podpiše in dobi obvezno moč 1. novembra 1929 ter bo trajal do 1. maja 1930.

Podaljšanje je bolj načelnega pomena, ker ostanajo zaščiteni aktivni državni uradniki, državni upokojenci, njih rodbine in vdove ter invalidi in vojne vdove, rodbine v vojni padlih in umrlih ali onesposobljenih, končno vsi fizični delavci vseh strok, njih rodbine in vdove. Zaščitena so le eno- in dvosobna stanovanja,

in sicer dvosobna, če stanujejo v njem tri osebe člani rodbine, enosobna pa z najmanj dvema članoma rodbine.

Stanovanjski najemniki, če se niso z gospodarjem pogodili drugače, in niso več zaščiteni, se morajo izse-

liti do 31. decembra; ako je pa bilo stanovanje že prej odpovedano, se morajo izseliti do 15. novembra. Pravica do stanovanjske odpovedi ostane še ista v veljavi, kakor doslej.

Najemnina ostane neizpremenjena,

če se najemnik ne pogodi drugače. V hišah, ki so bile zgrajene do leta 1928, se še nadalje ocenjujejo stanovanja komisijsko in če gospodar ne more oddati stanovanja v treh mesecih po pretirani najemni, se nakaže stanovanje tistemu, ki ga zahteva in za najemnino, ki jo določi ko-

misija. Vsako izpraznjeno stanovanje je pa prosto na razpolago hišnemu lastniku.

Z novim zakonom dobe

hišni lastniki znatno več svobode

in zlasti možnost, da oddajo stanovanja konkurenčnim potom. Zato se bodo najemnine stanovanj, ker je še vedno občutno pomanjkanje stanovanj,

znatno zvišale.

Marsikdo je namreč prisiljen, če hoče dobiti stanovanje, ponuditi vsako ceno, če potem tudi strada.

U zaštitu otpuštenih radnika.

Na predstavku, koju smo u zaštitu otpuštenih sekcijaskih radnika u Bjelovaru podnijeli Direkciji u Zagrebu, dobili smo odgovor, da su radnici otpušteni »radi pomanjkanja kredita« i, ako hoće dalje da žive, slobodno im je, da si potraže »privatna zanimanja«. Nemogući se zadovoljiti takvim odgovorom, uputili smo u istoj stvari opširnu predstavku izravno G. Ministru Saobraćaja, na koju smo dobili isto nezadovoljavajuće riješenje. Ono glasi:

»Povodom predstave Saveza Željezničara Jugoslavije upućene Ministarstvu Saobraćaja molim se obavjestiti Savez, da je na području Direkcije Zagreb otpušteno ovog leta osim prigodnih radnika, koji su bili uposljeni kod gradnje drugog kolosjeka Brod-Novska u svemu 1027 radnika.

Medju ovim radnicima nalazi se 31 stalnih, 300 privremenih, 676 prigodnih radnika. Od ostalih radnika 17 je bilo kod lekarskog pregleda pronađenih nesposobnim, 6 su otpušteni kazne radi, 2 radi neposlušnosti i nemarnosti, 1 smrti radi, ostali radi pomanjkanja kredita, a 5 su istupili iz posla svojevrijem.

Od privremenih radnika otpušteni su 3 kazne radi, 11 istupilo je iz posla svojevrijem, 26 otpušteno radi lenosti i neposlušnosti, a ostatak radi pomanjkanja kredita.

Prigodni radnici otpušteni su radi svršetka posla, radi kojeg su bili uposljeni.

Kod sekcije Split nije otpušten nijedan radnik, kod Bjelovarske sekcije u svemu

otpušteno je 50 radnika, medju ovima su 5 istupili iz posla svojevrijem, 2 otpuštena su radi nesposobnosti, a ostali radi pomanjkanja kredita.

Što se tiče pomanjkanja kredita na Ministarstvu nema krivice, pošto je ono zakonom o budžetu bilo vezano za određene sume, a naknadni krediti se nisu mogli izdejsstvovati.

I ovo Ministarstvo ima interesa, da se potrebni radovi što pre i na vreme izvršuju i da se upotrebljava radna snaga već izučena, te sa svoje strane čini sve, u granicama mogućnosti, da socijalni položaj zaposlenog radništva poboljša i opštu krizu rada ublaži.

Ovaj odgovor Ministarstva stavljamo do znanja svima željezničarima, a naročito sekcijaskim radnicima, bez našeg posebnog komentara. On nam kao dan objašnjuje potrebu, da budemo složni i organizovani, pa da jednom za uvijek prestane to, da se i stalne radnike može otpustiti radi »pomanjkanja kredita«, »neposlušnosti«, »lenosti« i t. d. Samo čvrstom organizacijom moguće je oživotvoriti obećanje, da se »socijalni položaj zaposlenog radništva poboljša i opšta kriza rada ublaži«. Bez jake naše organizacije to ostaje samo obećanje na papiru, a sa radnicima će se opet postupati bezobzirno.

Sedaj smo pa uničeni!

Udruženje jugoslovanskih narodnih železničarjev se je v zadnji številki zopet razpisalo, a ne o potrebah železničarjev, pritožbah, krutih kaznih, nezgodah, ko železničar res vedno stoji z eno nogo v jami, enako ne o kritiki čez upravo. Ne, to gospodov, ki vedrjo v I. kategorijah činovnikov in sanjajo o plačah »armijskih, divizijskih« in ne vemo še kakšnih generalov, ne boli, oni ne čutijo trpljenja, gladi, zime in bede, ki vlada v vrstah tisočev družin bednih delavcev, služiteljev, zvaničnikov, oni vidijo le eno nevarnost, ki jim grozi, poriniti jih s stolčkov položajev, na katere so zlezli; oni vidijo, da se železničarji Dalmacije, Bosne in Hrvaške sumova organizirajo v »Ujedinjeni savez železničarjev«, v fronto, kjer se energično zahteva in bori za boljši kos kruha, za boljšo bodočnost.

In zato je danes zvezarjem — (ne onim bednim delavcem, ki iz strahu pred predpostavljanimi plačujočim zanje članarino, v resnici pa simpatizirajo s savezom) gospodom najhujša nevarnost »Savez«, ki ga je treba ubiti. Šli so na delo in posvetili v svojem časopisu kar 8 kolon (nad polovico lista) napadom na savez, gnusnim, bedastim izmišljotinam, zavijanju, da bi v zadnjem momentu še pridržali svoje razpadajoče vrste. Z njih neumnostmi se ne bomo bavili, njih perfidno zavijanje bomo razsvetlili le na enem vzgledu, to je na tolmačenju našega načrta zakona.

Zvezarje strašansko boli, da mi ne zahtevamo za uradnike I. kategorije po Din 10.000.— mesečne plače. (So pač prizadeti gg. Deržić, Čandarević et Comp.) Izjavljamo jim odkrito še enkrat, da tega ne bomo nikdar naredili, pa če se g. Deržić od jeze razpočijo in začno pisati še hujše članke zoper nas. (Kaj ne, gospodje, da nekoga zelo boli, ker se njegovi načrti po razpustu saveza niso obnesli.)

Mi smo pač začeli z delom za one od spodaj, kateri po mnenju zvezarjev ne bi smeli iti niti v Beograd.

Mi smo začeli z najnižjimi. Glavna naša zahteva je, da se odpravi kategorija služiteljev, ki je danes že

skoro povsod izginila s sveta, le pri nas še spominja na srednji vek in omogoča poniževanje ljudi ter stradanje družin.

Nadalje smo postavili zahtevo po nekem eksistenčnem minimumu, ki je danes mogoč, in ki naj seveda velja za zvaničnika kot za činovnika. (V principu stojimo na tem, da so želodci družin povprečno enaki in zato ne bomo činovniku dajali 10 krat več, kot hoče na pr. zveza.)

Po našem načrtu znašaj začetna plača najnižjega nastavljenca zvaničnika samca mesečno:

osnovna plača	Din 580.—
stanarina v mestu	Din 400.—
draginjska doklada	Din 1000.—

skupno torej Din 1980.—.

kar ni pretirano za današnje razmere in kar mi povsod lahko zagovarjamo in dokumentiramo z dokazi o draginji stanovanj, hrane, obleke itd. Seveda gospodom, ki so navajeni, da dobi danes zvaničnik pri nastavitvi kakih 800 dinarjev, to ni po godu — in zato lop po Savezu, ki stavi take »neumne zahteve«. Ja, gospodje, Vaši članki bi že vžgali, ko železničar ne bi imel pameti in sam ne bi znal računati.

In za činovnika III. kategorije, samca, kaj zahtevamo kot začetno plačo mesečno:

plača	Din 666.—
doklada	Din 1100.—
stanarina	Din 500.—

Skupno Din 2266.—.

Gospodje bi pač radi, da bi se tudi za železničarje uvedel sistem kot pri vojakih, zato tako lepo navajajo zgled glede podoficirjev, ko znaša njih začetna plača s stanarino vred Din 4400.— ali mesečno 360 dinarjev, in se jeze, ker smo mi tako predrzni, da nočemo »podoficirjev« na železnici, ampak zahtevamo za zvaničnika na plači in stanarini kar 980 Din mesečno, potem pa še 1000 dinarjev draginjske doklade.

Ja, gospodje zvezarji, je že hudo, če vidite, da se železničarji nočejo več boriti za uradnike I. kategorije, ampak v prvi vrsti za samega sebe.

Gospodom uradnikom prve kategorije je še marsikaj nerazumljivo v

našem osnutku, zlasti takozvani »skrajšani rok« za pol leta povsod, izvzemši pri prvi kategoriji uradnikov. To jih zopet boli, da uradnik I. kategorije ne bi imel skrajšanega roka. Savez se je postavil na stališče, da pri uradnikih I. kategorije (juristih in inženjerih) ni take službe, ki bi spadala v eksekutivno in zato nismo predvideli skrajšanega napredovanja. Da boste vedeli, ta »skrajšan rok« ni nikak »ausser-tourlich avanzma«, po katerem se gospodom cede sline, ampak reden avanzma za eksekutivno osebje, kar je jasno pisano v čl. 23. našega predloga.

Gospode jezi, ker smo eksistenčni minimum kombinirali z draginjskimi dokladami. Veste zakaj, g. Deržič? Zato, ker v Jugoslaviji še nimamo zlate valute, dasi jo je g. Škrjanc že pred leti nosil iz Beograda in ponujal po Mestnem domu.

Kaj bi bilo g. Deržič, če bi bili mi res tako neumni, kot bi Vi radi in bi zahtevali v današnjih razmerah le fiksno plačo, na pr. Din 2000.— mesečno začetne plače za zvaniki in jutri se pripeti, da naša valuta pade in vrednost Din 2000.— se spremeni na primer le v Din 1000.—. Od česa naj potem naš železničar živi? Ali bi Vi s tem radi osrečili jugoslovanske železničarje, ker Vam danes kažejo fige? Ne boš, g. Deržič.

Mi hočemo to preprečiti in zato smo postavili v projekt zahtevo po draginjskih dokladah, ki naj se regulirajo po draginji. Tozadevni naš predlog se glasi:

Za čas draginje in izrednih prilik se izplačuje osebju še posebna draginjska doklada, ki se regulira po draginji in to vsakega prvega januarja. V slučaju posebnega povišanja ali znižanja draginje, se morejo doklade regulirati tudi med letom.

Torej, ali ni to v današnjih razmerah najbolj pravilno in pravično, da se zahteva, da se plača regulira po draginji, ker se žal draginja po plači noče.

Gospodom je padel še en »može« v oči, in ta je zopet le pri uradnikih I. kategorije, in to jih seveda boli.

Boli gospode še nekaj: to je, da naš savez v gotovih slučajih imenuje »službenike, radnike i penzionere«. Gospodje bi seveda radi, da bi se tam, kjer gre za pravice, zopet igralo delavce in upokojeence. Ali še veste, kako je bilo z legitimacijami? Kako z voznimi ugodnostmi v inozemstvu? Kako mora delavec polovico hranarine plačati za zdravljenje v bolnici? Kako se je pred dobrim mesecem ukinilo za delavce prevoz živeža do 500 kg, dasi je pravilnik jasan?

Seveda, gospodo ne gre za delavce in upokojeence, njim gre le za I. kategorijo uradnikov! Torej tudi tu govori pri zvezarjih gol egoizem in pohlep: vse za višjo gospodo — delavec naj pa trpi! Te metode Vam bomo temeljito izbili iz glave!

Končno gospodje ne morejo končati člankov brez »komunizma«, zato so tudi napisali, da je naša zahteva glede pravic zaupnikov, precej komunistična. Ali veste, kaj smo zahtevali: da je dolžnost zaupnikov, da skrbe, da se tako šef jedinice kakor železničar strogo drže vseh tako kolektivnih kot individualnih delovnih ugovorov.

Gospodje seveda nočejo, da bi se tudi načelnike obvezalo, da se drže predpisov in da bi jih kdo kontroliral (v tem slučaju bi namreč vsa tista slavna agitacija za zvezo morala odpasti).

Za glavni ocvirek pa gospodje prišparajo »kilometražo« in se jeze, češ, da v zakonu nimamo niti besedice o uvedbi urnine. Naj bodo potolaženi! Naš savez je istočasno predložil dolgo vlogo, da naj se sistem kilometraže zamenja z urnino in to vedo vsi, ki so prizadeti.

Naš savez pa gre preko vseh klevet, gobezdanja, izmišljotin svojo začetno pot naprej, borimo se za pravice delavcev, profesionistov, upokojeencev in nižjega uslužbenca, bori-mo se za železničarje-trpine! In v tej borbi hočemo in bomo zmagali.

jeste jednak, svaki hoče da zadrži što više profita za sebe. Dejstvo jeste, da su službenici »Mitrope« čvrsto organizovani te mogu i da vrše pritisak na svog poslodavca. Kako stoje međutim stvari kod naše družbe, to znamo mi sami vrlo dobro. Bili smo dugo vremena organizovani u žutoj organizaciji, a posle višegodišnjeg članstva kod te organizacije

morali smo priznati, da nam žuti — nacionalni — neće nikad ništa pomoći.

Naše materialne prilike su vrlo slabe, zato jeste veće krajne vreme da se trgnemo, da se organizujemo tamo, gde će nama biti pomognuto.

Zato drugovi svi do jednog u Ujedinjeni Savez Železničara!

Jedan.

Vijesti obl. sekretarijata Zagreb

Skupštine i sastanci.

Jasenovac.

U nedelju dne 20. X. o. g. održali smo dobro posjećen sastanak naših članova. Na sastanku podnešen je izvještaj sa intervencije kod Ministra Saobraćaja. Isti je podnio drug M. Šepović. U jednosatnom govoru pojasnio je rad našeg Saveza, naglasivši sve napore, koje Savez čini u zaštitu željezničara.

Izlaganja druga Mate bila su pažljivo saslušana i sastanak je bio jednodušna u tome, da je potrebno još življe i još više raditi na dizanju i jačanju našeg Saveza. Za požaliti je sve one željezničare, koji stoje po strani i ne prilaze u redove organizovanih, a za osuditi je sve one, koji rade otvoreno protiv organizacije. Takvi čine veliko zlo željezničarima i samima sebi. Oni su najveća zaprieka svakome uspjehu. Sastanak apelira na sve željezničare, da se međusobno slože i zajednički porade na poboljšanju svojeg stanja. Intervencijom kod Ministra Saobraćaja dokazano je, da bi naš uspjeh bio daleko veći, kad bi željezničari bili brojnije i čvršće organizovani.

U slobodnoj raspravi iznešeno je nekoliko žalba radi netočnog i nepravovremenog isplaćivanja prinadležnosti za stanarinu i odijelo. Zaključeno je, da se na to ima upozoriti mjerodavne, koji treba da vode brigu, da se sve prinadležnosti osoblju pravovremeno isplaćuju. Isto tako, kao što osoblje mora da vrši svoje dužnosti u cjelosti, isto tako treba da mu se isplaćuju i sve prinadležnosti.

Zlatar-Bistrica.

Povodom okružnice, kojom smo izvješteni o izvršenoj intervenciji kod Ministra Saobraćaja, održali smo dobro posjećen članski sastanak, na kojem smo o uspjehu intervencije podnijeli opširan izvještaj. Sa zadovoljstvom primili smo do znanja napore Saveza, koje poduzima u cilju obrane naših stečenih prava. Jednodušno smo utvrdili, da je djelatnost našeg Saveza za sve nas od velike koristi i da nam je stoga dužnost, da Savez svim silama pomazemo.

Na sastanku smo pretresali i pitanje našeg bolesničkog fonda. To je sigurno jedna najgora i najnesposobnija socijalna ustanova u našoj zemlji. Nekoliko drugova kod nas boluje od teških plućnih bolesti, nu krivicom Bolesničkog Fonda nikako ne mogu doći u položaj, da budu liječeni i izliječeni. Već pred mjesecima zamolili su i odobreno im je sanatorijsko liječenje, ali ih se na nastup liječenja ne poziva. Bolest je u prvom stadiju te bi kod temeljitog liječenja mogla potpuno biti odstranjena. Međutim, to potpuno liječenje onemogućuje Bolesnički Fond. Nikakav izgovor za to ne može se uvažiti, niti se odbijajući i nezakonitim okružnicama može zadovoljiti oproštenje. Za svaku suvišnu muku, za svaku suvišnu smrt tereti krivica Bolesnički Fond, i njegovi sadašnji funkcioneri morat će prije ili kasnije za sve to da ponesu i odgovornost. Izgovor sa neimanjem sredstava, kad se radi o spasenju čovječijeg zdravlja i čovjeka samog, dokazuje samo strahovito neshvaćanje dužnosti, koje Bolesnički Fond prema članstvu ima.

Zaključili smo živo poraditi na dalnjem jačanju Saveza, jer samo jak Savez je garancija, da će i ova strahovlada u Bolesničkom Fondu jednom prestati.

L.

Dopisi podružnica i povjereništva.

Izmjena radnog vremena u zagrebačkoj radionici.

Posve nepotrebno i na nezadovoljstvo radnika izvršena je izmjena radnog vremena u zagrebačkoj radionici od 1. novembra o. g. Do toga dana radilo se od 6 do 14 i četvrt sati, a od 1. novembra o. g. utvrđen je radni dan od 6 sati i četrdeset minuta do 14 sati i 55 minuta.

Ovom izmjenom su pogodjeni svi radionički radnici. Ranijem polasku na rad oni su se već naučili i nije im činilo poteškoće, jer su svoj privatni život ovakvom radnom vremenu akomodirali, dočim sada uslijed kasnijeg dolaska kući nastaju mnoge neprilike. Oženjeni i familijarni ne nadju kod kuće svježe hrane, jer se je istu moralo pripremiti ranije, prije polaska djece u školu, a ledični teško dobe ikakvu hranu, jer je gostionice i razne kuhinje, gdje oni hranu najviše uzimaju, kasno po podne uopće više nemaju.

Budući da je izmjenom radnog vremena sve radništvo došlo u nepriključu i jer se je ista na radnike štetno odazvala, podnio je sekretarijat Saveza na upravu radionice opširnu predstavku, u kojoj moli, da bi se radno vrijeme povratilo čim prije na bazu, na kojoj je bilo regulisano prije 1. novembra o. g. Predstavka je djelomično uspjela, jer je na osnovu iste radno vrijeme za radnike, koji rade u dve smene, ostalo prijašnje, a nadamo se, da će skoro uspjeti i za ostale i da će radno vrijeme biti regulisano onako, kako to interesima radnika i radionice odgovara. Tome se nadamo u toliko više, jer je jasno, da se nezadovoljstvo, koje je posljedica izmjene radnog vremena, mora odraziti i na produkciju, a tu je sadržana šteta i za samu radionicu.

Sisak.

O grubom šikaniranju naših magazinskih radnika već smo pisali u našem listu. Našom kritikom još nismo uspjeli nepravdnosti otkloniti. U najnovije vrijeme naredjuje se radnicima, da moraju vršiti za pojedine činovnike i pretpostavljene sama privatne poslove, naime, nositi im vodu za njihovu privatnu porabu. Neko vrijeme radnici su, budući da je strogo zabranjeno uposlivanje radnika za privatne svrhe, otklanjali izvršenje te dužnosti, nu pred kratko vrijeme izdao je šef stanice zvanično naredjenje, po kojem su dužni, da vrše te nepripadne im privatne poslove.

Kako i u koje će vrijeme, da li u službeno ili slobodno, radnici vršiti te dužnosti, u okružnici nije rečeno. U svoje slobodno vrijeme oni odlučno otklanjaju, a ako će ih ipak morati vršiti za vrijeme redovnog radnog vremena, onda se mora znati, da će time najveću štetu trpjeti sama željeznica. Vode obično nema u blizini i mora se je tražiti po pol sata daleko. To znači velik gubitak vremena na štetu željeznice. Direkcija neka primi k znanju, da to pretstavlja i otvorenu korupciju.

Mi tražimo, da se striktno poštuju naredjenja, po kojima se željeznički radnici i službenici nikad ne mogu upotrebljavati za radove privatnog karaktera, a stanici Sisak preporučujemo, da za sebe i svoje namještenike potrebnu vodu nabavlja pomoću svojih tendera, sa kojima se može svakodnevno dovesti svježa voda ravno iz Zagreba. To će koštati daleko manje.

F. D.

Bjelovar.

Izvješteni smo, da je sa strane Direkcije izdan poseban Pravilnik za

Iz obl. sekretarijata Beograd.

Železničarski zbor u Nišu.

Za srede, dne 23. oktobra sazvala je podružnica u Nišu zbor železničkih radnika radionice i ložionice u prostoru koje je povjereništva Radničke Komore, koji je bio lepo posećen. Zbor je sazvan radi izvještaja izvršenoj intervenciji pri Ministarstvu Saobraćaja, te izvještaja o zaključcima dne 8. IX. o. g. u Zagrebu održate konferencije delegata radioničkog osebja.

Zboru je predsjedao drug Martin Heinz, livački radnik, a o dnevnom redu govorio je drug Velimir Petrović. Izveštio je opširno o uspjehu intervencije kod Ministarstva Saobraćaja, naglašujući, da će po g. Ministru data obećanja biti sprovedena u život u toliko sigurnije, u koliko ćemo više uložiti snage u dizanje i jačanje naše stručne organizacije. Veliki je interes železničara, da jachaју svoj Ujedinjeni Savez, jer on zaista za železničare mnogo radi i uraditi će još više, ako bude od železničara pomognut. Dalje izvještaje govorio o zaključcima radničke konferencije u Zagrebu, pročitavši ujedno i rezoluciju, koju je konferencija donela. Preporuča drugovima železničarima, naročito radioničkim i ložioničkim radnicima, da uzmu k srcu apel te konferencije, kojim ih poziva na međusobnu slogu i organizovanost. To je naročito potrebno učiniti u Nišu, gde su radne prilike najgora. Treba mnogo raditi i boriti se, pa da se dostigne drugove u radionicama u Mariboru i Zagrebu, koji su u pogledu materijalnih kao i moralnih prava daleko napredovali.

Izlaganja referenta bila su od svih prisutnih popraćena sa odobravanjem. Na svima se opazila volja, da u buduću živu rade na dizanju organizacije te slojnim radom naknade sve ono, što je dugim neradom izgubljeno. Drug Heinz zaključio je skupštinu sa pozivom svima prisutnima, da pristupe u redove borača. Slojnim radom i kroz organizaciju izražujmo si bolju budućnost.

Deoba uglja na beogradskoj stanici.

Jer se mi vrlo rijetko javljamo, mislio bih, da su prilike kod nas dobro uređene, te da nijedan železničar nema nikakve žalbe na svoje stanje. Ko to misli, taj se luto vara. Prilike su ovde vrlo rube, samo nema nikoga, koji bi sve ovo javio. Dakle preživimo na stvar.

Zima se približava. Jer svaki još živo pamti prošlogodišnju strahovitu hladnoću, zato su i železničari nagruđili, da bi čim pre dobili za zimu toliko potrebno gorivo. Ali stanica Beograd prima za železničare katkada po dva vagona reži uglja, katkada ništa, a železničari

ima u našoj prestolnici bes sumnje lepi broj. Mi bi hteli, da se oslobodimo svakodnevnih šetnje do ložionice i natrag, koja može da potraje čak i do mesec dana, radi toga tražimo, da Direkcija uredi već jedamput taj kaos, koji bi mogao da stvara i podržava korupciju i koji uzrujava železničare, jer moraju oni ili njihove žene trošiti svoje slobodno vreme, kojim bi mogli bolje i korisnije upotrebiti. Nadamo se da će Direkcija tom našom opravdanom traženju izaći u susret.

Službenicima »Wagon lits«.

Organizacija jeste bez sumnje nam potrebna kao voda ribi. U to smo se već uverili te znamo, da nećemo moći bez nje više da živimo. Dne 21. oktobra t. g. održana je bila konferencija našeg osoblja u Parizu, na kojoj mi na žalost, radi slabih organizacionih prilika nismo mogli učestvovati. Ipak smo još uspjeli, da blagovremeno izvestimo tu konferenciju preko Internacionalne Transportne Federacije (I. T. F.) u Amsterdamu o našim radnim uslovima te tako barem donekle opozorimo konferenciju na rdjave prilike, koje vladaju kod nas. O rezultatu još nismo izveštjeni. Ali ne glede na to pokazalo se tom zgodom jedno. Naši i inostrani službenici »Wagon lits« digli su glave te progledali, da bi mogla jedina jedna jaka organizacija njima da pomogne, a to su slobodni Sindikati, koji su se i pobrinuli, da sazovu tu konferenciju te tako pokrenuli pitanje boljih radnih uslova za službenike »Wagon lits«. Predsednik upravnog odbora društva je naš rad mnogoputa hvalio, ali rdjavih radnih uslova nikako neće da vidi, on tu uvek žmuri. Treba mu otvoriti oči, da vidi. Njima idu visoke dividende, a nama visoke kazne.

Pogledajmo oko sebe, kakvi su radni uslovi kod službenika »Mitrope«. Ako usporedimo, videćemo, da radi ono osoblje pod puno boljim uslovima, nego mi. A zašto? Možda zbog toga, jer su njihovi poslodavci socialniji te imaju srce za sirotinju? Ne, nije to tačno. Svaki poslodavac

izvršenje 8 satnog radnog dana, koji važi za radnike na pruzi. Taj Pravilnik je navodno izdan u povodu predstavke naših radničkih povjerenika, kojom su se žalili radi predugog i prenapornog rada. Medjutim, taj Pravilnik nama nije poznat. Bilo bi pametno, kad bi se taj Pravilnik stavio do znanja interesiranom osoblju.

Uprava Bolesničkog Fonda u Zagrebu i naši saobraćajni liječnici sa svojim postupcima prema članovima fonda steći će si medju željezničarima neprolazno sjećanje. Saobraćajni liječnik za ložionicu imade odobrenog mjesečnog kredita, koji smije potrošiti za lijekove, Din 600.—, piši i čitaj šest stotina. Na raonu toga liječnika imade oko 300 članova, te otpada na svakoga člana ravno 2 dinara mjesečno. To drugim riječima znači, da svaki član može reflektirati najviše na 4 aspirina, i to samo za slučaj glavobolje, dočim u slučaju ma koje ozbiljnije bolesti lijeka neće moći dobiti. Članovi familije pak, po receptu žutokljunaške organizacije, morati će ići na preglede starim babama vračarama, a po lijek u šumu, jer za njih uopće nema predviđenih sredstava. Zaista, ljepše nas nitko nije mogao izigrati u našim pravima, kao ti žutokljunci u Bolesničkom Fondu.

U zadnje vrijeme izbijaju na površinu neki opskurni tipovi, koji vrše ulogu denuncijanata medju željezničarima. Jedan drug je za dan 22. oktobra o. g. molio izlaz radi obavljanja nekog važnog posla u gradu i dobio ga, medjutim, za nekoliko dana bio je pozivan na odgovornost, jer da protiv njega predleži prijava, da se je za vrijeme rada »skitao«. Podlije duše od toga prijavitelja teško si je zamisliti. Biti će, da je i to neki žutokljunaš, koji vrši denuncijantsku ulogu ne iz inata već od zanafa.

Pozdravlja Vas T. n.

Knin.

Rad naših manevrista, skretničara, popisaca kola i tranzitera ne predstavlja nikakvog zadovoljstva, već pravi pakao. Da tome bude tako, brine se šef stanice, koji to osoblje, posle 24 satne teške i odgovorne službe, tjera na dalnji rad. Oni u vrijeme svojeg slobodnog vremena moraju vršiti tzv. rezervu od po 6 sati, kroz koje vrijeme im se nalaže da čiste stakla po stanici, metu, čiste mušnike i t. d., ma da to nije njihov posao. Za taj posao imade stanica naročite službenike i nikakve potrebe nema, da se i druge službenike, koji su 24 satnu muku odmučili, na taj posao sili.

Dne 13. oktobra o. g. bilo je više službenika natjerano, da posle vrlo teške službe odrade još po 6 sati u stanici. Fizički su ali bili toliko izmoreni, da im je to bilo nemoguće. Oni su to i šefu stanice pojasnili, ali im to opravdanje nije uvaženo. Šef stanice, ma da je bio upozoren na veliku izmorenost službenika na redovnoj dužnosti, ipak je shvatio stvar kao svojevolutnu neposlušnost i svakoga od njih kaznio sa po Din 25.— globe.

Ovakav postupak retko gdje ima primjera. Službenici dužni su biti na radu samo kroz određeno vrijeme, odnosno samo kroz vrijeme, za koje su plaćeni. Praksa, da se službenika tjera na rad i preko toga, sasma je svojevolutna. U interesu je pravilne saobraćajne službe i skladnosti izmedju osoblja i pretpostavljenih, da se za ovaj slučaj u Kninu zainteresuje i sama Direkcija i da nadje način, da ga se za uvijek dokrajči.

Sve niže i niže.

Jedan drug sa pruge piše nam: Sve niže i niže greze Bolesnički Fond saobraćajnog osoblja kod Direkcije Zagreb. Još malo, pa će izgubiti svaki smisao opstanka. Ako sam ne zatvorim svoj dućan i ne skine svoj cimer, učiniti će to razni vjerovnici, kojima sve manje i manje može udovoljiti. Takva sudbina mu je neminovna, ako se produži sa dosadanjim načinom poslovanja i ako se iz njega ne potjera dosadanj u pravu.

U dokaz tome najbolje će nam poslužiti »Obavjest« Bol. Fonda broj 23 od mj. jula o. g., koja doslovce glasi:

»Upućivanje u bolnice došlo je kod ove uprave (zagrebačke) do jednoga apsurd. Saobraćajni lekari, a i specijalisti upućuju bolesnike u bolnice kad to i nebi bilo potrebno. Uslijed toga zadužena je ova uprava kod raznih bolnica sa preko 2.000.000 dinara, stoga razloga nužno je, da se ograniči pravo upućivanja u bolnice i da se upućuju u bolnicu samo onaki bolesnici, kojima je bolničko liječenje bezuvjetno potrebno. Upravni odbor Bolesničkog Fonda u svojoj sjednici od 22. o. m. usvojio je predlog ove uprave u pogledu upućivanja u bolnice, te se počevši od 1. augusta o. g. saobraćajnim lekarima (i specijalistima) dozvoljava da u bolnicu upućuju samo u sljedećim slučajevima:

1. Zarazne bolesti (no ne tuberkuloze).
2. Duševne bolesti radi koje je bolesnik za svoju okolinu postao opasan.
3. Hitni slučajevi, gdje je kirurška intervencija odmah nužna.
4. Teški porodajni (radi socijalnih razloga upućivati u rodilište posve normalne porodjaje strogo je zabranjeno).
5. Akutna nagla obolenja.

U svim ostalim slučajevima saobraćajni lekar dužan je bolesnika ambulantno ili kod kuće liječiti, a ako misli da bi ga ipak trebalo u bolnicu uputiti, to će on predhodno sa kratkim dopisom uputiti bolesnika šefu-lekaru Bolesničkog Fonda (sanitetskom referentu Direkcije Zagreb), koji će sam ili po potrebi uz asistenciju odnosnoga specijalista utvrditi, da li je upućivanje u bolnicu potrebno ili nije, odnosno dati će dotičnom liječniku potrebite upute glede daljnega ambulantnoga ili kućnoga liječenja.

Upućivanje u bolnice radi t. zv. socijalnih razloga, to jest slab stan, nemogućnost njege i slično ne može se dozvoliti, jerbo Bolesnički Fond nije pozvan niti je u mogućnosti, da riješava stanbena, prehranbena i ostala socijalna pitanja, pa zaradi toga ne može na svoj teret niti da prima izdatke koji su mu u kojoj formi prebačeni na njega, a koji direktno ili stvarno nemaju veze sa liječenjem oboljelih članova Bolesničkog Fonda.

Ako se utvrdi, da je saobraćajni lekar poslao bolesnika u bolnicu radi bolesti koja nije pobrojana u napred taksativno određ-

nim slučajevima, upisat će se bolnički troškovi na teret saobraćajnog lekara.

Kad saobraćajni lekar misli da bi bolesniku ipak bilo potrebno bolničko liječenje i u slučaju koji nije naprijed predviđen, to će on kako je naprijed rečeno poslati bolesnika šefu-lečniku i to sa upotrebom tiskalice, koja je određena za upućivanje liječniku-specijalisti s time, da će je nasloviti Dr. Vladimiru Vranjanić, referent saniteta Direkcije Zagreb. U samom sadržaju takve uputnice saobraćajni lekar označit će svoje mišljenje zašto smatra da je upućivanje u bolnicu potrebno.

Ako šef-lekar nadje za potrebno, da je upućivanje u bolnicu opravdano, on će dati saobraćajnom lekaru na protustrani pomenute tiskalice dozvolu, da ispostavi redovitu bolničku uputnicu ili će eventualno u zamjeni saobraćajnog lekara sam ispostaviti bolničku uputnicu i bolesnika poslati u koju bolnicu u Zagrebu.

Ovakve dozvole, koje budu saobraćajni lekari primali od šefa-lečnika, neka si dobro sačuvaju, jer će ih ova uprava prigrdom likvidiranja bolničkih računa od saobraćajnih lekara tražiti, pa ako nebi saobraćajni lekar tako odobrenje za svaki konkretni slučaj posjedovao, upisat će se trošak bolničkog liječenja na teret dotičnog saobraćajnog lekara.

Službene jedinice pozivaju se, da u svakom pogledu idu na ruku saobraćajnim lekarima, neka o ovom naredjenju točno izvještavaju, jer će ih ova uprava prigrdom likvidiranja bolničkih računa od saobraćajnih lekara tražiti, pa ako nebi saobraćajni lekar tako odobrenje za svaki konkretni slučaj posjedovao, upisat će se trošak bolničkog liječenja na teret dotičnog saobraćajnog lekara.

Ova naredba stupa na snagu 1. augusta 1929.»

Preporučam svima željezničarima, da si ovu »naredbu« dobro pročitaju, jer nam ona bengalski raskrija stanje Bolesničkog Fonda, nad kojim stanjem se moramo duboko zamisliti. Ova »naredba« nam ujedno dokazuje, koliko nisko je sveden Bolesnički Fond krivicom svih dosadanjih njegovih uprava. A. M.

IZ SLOVENIJE.

Poročilo mednarodne konference vlakospremnega osoblja Srednje Evrope na Dunaju.

Kakor smo že omenili v našem listu, se je vršila dne 18. in 19. oktobra 1929 mednarodna konferenca vlakospremnega osoblja na Dunaju, katere sta se udeležila sodruga Zadel in Oman.

Centralni predsednik odseka vlakospremnega osoblja Avstrije, sodrug Innerhuber, je otvoril konferenco ob pol 9. uri in pozdravil navzoče, posebno inozemske delegate.

Sodruga Tyes (Nemčija) in sodrug Zadel (Jugoslavija) sta se zahvalila za prisrčen sprejem in sta v imenu sodrugov Nemčije in Jugoslavije sporočila sodružne pozdrave in želela konferenci uspeh.

Dnevni red je bil sledeči:

1. Pozdravi.
2. Poročila: a) predsednika, b) tajnika, c) kontrole.
3. Vpeljava deželnih konferenc.
4. Vozne pristojbine nekda in sedaj.
5. Službena obleka.
6. Bodoče zasedanje mest vlakospremnega osoblja.
7. Razno.

Predsednik sodr. Innerhuber je podal poročilo predsedstva, sodr. Degen poročilo blagajne in sodr. König za nadzorstvo. Izvolila se je komisija, ki je imela nalog, vse predloge, katerih je bilo 25, pregledati in sestaviti skupen predlog za glasovanje, ki se je vršilo pred zaključkom konference.

Sodruga Innerhuber je orisal svetovni položaj vlakospremnega osoblja ter konstatiral, da se po vseh državah hoče shediti na račun vlakospremnega osoblja. V Avstriji in Nemčiji je položaj boljši, ker je 90 odstotkov osoblja organiziranega v socijalno-demokratskih strokovnih organizacijah, kjer se pa osoblje naslana na meščanske stranke, tam je pa do skrajnosti izkoriščano.

Glede deželnih konferenc se je sklenilo, da se iste vrše letno enkrat.

Glede službene obleke obstoje v raznih državah razni predpisi. V Av-

striji zahtevajo sedaj namesto gumijastih dežnih plaščev, ker so isti škodljivi za život, takozvane Hubertus-plašče.

Procentualno se računa čas v službi po vseh državah enako, pač pa uprave posameznih držav tega ne vpoštevajo; to se mora doseči potom mednarodnega urada dela v Ženevi, da bodo vse države izpolnjevale mednarodne konvencije.

Glede ranga dodelitve osoblja se je razvila dolga debata, v katero so posegli skoraj vsi delegati.

Ker se je konferenca zavlekla čez določeno uro in sta naša delegata sodruga Zadel in Oman morala zapustiti konferenco pred zaključkom, ker sta imela prekratek dopust, se je sodrug Zadel v prisrčnih besedah poslovil od sodrugov delegatov, kateri so mu izročili sodružne pozdrave vsem sodrugom Jugoslavije.

Sklepe konference priobčimo v naslednji številki »Železničarja«.

Ormož.

Bič, ki se vsako leto pred zimo plete nad progovnimi delavci, se letos zopet pojavlja. Prišel je odlok, da morajo vsi nad 55 let stari delavci na zdravniški pregled, vendar ne tak, kot se je vršil takrat, ko smo bili sprejeti v službo, ampak tak, kakor da bi morali iti jutri vozit za strojevodjo. Ni bilo potreba brati le črk in števil, še celo barve v knjižicah bi morali vsak točno razločevati, ker to pač rabi progovni delavec, ko krampa po progi, da bo razločil, kakšne barve je posamezen kamen, trava ali plevel. Nam se vse tako zdi, da se hoče uprava ravnati po geslu: zamorec je naredil svojo dolžnost, zdaj lahko gre. Ko smo vse najboljše sile pustili na železnici, naj se nas vrže tik pred novim pravilnikom na cesto in se nas uvrsti v kategorijo staroupokojencev, da ne bomo mogli ne živeti ne umreti. Pozivamo savez, da ukrene vse korake, da se ta nakana prepreči in tudi starim delavcem omogoči prevedba na novi pravilnik.

Dopisna šola za Esperanto.

(3. nadaljevanje.)

Odprimo stran 20: Sesa leciono (-et). Sesta naloga.

V tej vrsti vidimo v oklepaju pripono -et, ki nam služi za zmanjšanje, oslabljenje pojma: fenestro okno, fenestreto okence, domo hiša, dometo hišica, varma topel, var-

meta mlačen, ridi smejeti se, rideti smehljati se itd. Numerirajte stavke od 1 do 9. Prevod glasi sledeče: 1. Danes. 2. Jutri se bo (ži-ono) zgodilo. 3. Mnenja sem, da ne bo prišel. 4. Nesrečen slučaj. 5. Mesto. 6. Hišica. 7. Ličen (čeden, zal). 8. Dečič (fantek) je padel z okna. 9. Kedaj; tedaj. Pazimo! V osmem stavku smo prevedli »de la fenestro« s »z okna«, ker v slovenščini ne moremo reči »padel je od okna«.

Pred prehodom na vaje, Vas moramo radi lažjega razumevanja nujno seznaniti s spodaj navedenimi temeljnimi soodnosnimi zaimki in z vprašalnimi, kazalnimi, občimi in nikalnimi začetnicami. Če vezemo te štiri začetnice s temeljnimi zaimki in prislovi, tedaj se igraje naučimo vseh 45 besedic.

	iu	nekdo, neki
k-	io	nekaj
(vprašalni)	ia	nekak(šen)
t-	ial	radi nečesa
(kazalni)	iel	nekako
č-	ie	nekje
(obči)	iam	nekda, nekoč
nen-	iom	nekoliko, nekaj
(nikalni)	ies	nekogar

Značaj začetnice k- je vprašalni: kiur kdo(r), kateri, ki, kio kaj, kar, kia kak(-or)-šen, kial zakaj, kiel kako(r), kie kje(r), kiam kedaj, kadar, ko, kiom koliko(r), kies čigav, čigar.

Značaj začetnice t- je kazalni: tiu oni-a-o, ta, to, tio ono, to, tia tak(šen), tial zato, tiel tako, tie tam, tu, tiam tedaj, tiom toliko, ties onega, tistega.

Značaj začetnice č- je obči: ĉiu vsakdo, vsak, ĉio vse, ĉia vsakoršen, ĉial iz vsakega vzroka, ĉiel vsekakor, na vsak način, ĉie povsod, ĉiam vsedkar, vedno, ĉiom vse(-vkup), ĉies vsakogar.

Značaj začetnice nen- je nikalni: neniu nihče, nikdo, noben, nenio nič, nenia nikak(orsen), nenial iz nobenega vzroka, neniel nikakor, na noben način, nenie nikjer, neniam nikdar, nikoli, neniom (prav)nič, nenies nikogar.

Soodnosni zaimki, ki značijo kako posamezno osebo ali določeno stvar, se končavajo na -u, oni, ki značijo kako stvar v splošnem, na -o, kateri pomenijo kakovost, na -a, soodnosni krajevni prislovi na -e, časovni na -am, prislovi količine na -om, vzročni na -al in načinovni na -el; soodnosni zaimki, ki značijo lastnika (svojljni), na -es.

Če se dobro naučimo temeljnih besedic ter si zapomnimo pomen začetnic in končnic, tedaj je igra že gotova. Preidimo na vezbanje. Se nepoznane besede so sledeče: sola sam, hiĉraŭ (naglas leži na -e-) vĉeraĵ.

Sepa leciono. — Sedma naloga. (Stran 21.)

Numerirajmo od 1 do 5. Prevod: 1. Hiter; hitro. 2. On dela boljše ko ona. 3. Hribi so višji od gričev. 4. Bliznji (blizek) meni. 5. Oddaljen od njega.

Tolmačenje: Razlika med besedami rapida in rapide leži v tem, da je -a pridevnik na vprašanje: kakšen, -e pa prislov na vprašanje: kako. Pridevniki in prislovi se stopnjujejo sledeče:

Komparativo (primerjalna stopnja):	
pli ol	bolj ko
pli bona ol li	boljši od njega
pli rapide ol mi	hitreje od mene
Superlativo (presežnja stopnja):	
plej el	najbolj med (iz, od)
plej bona el ili	najboljši izmed njih
plej rapide el ni	najhitreje izmed nas

Tolmačenja in slovnične bo dovolj. Preidimo na vajo.

(Nadaljevanje sledi.)

Iz Gospodarske poslovalnice.

Vse člane obveščamo, da smo sedaj dobili poleg dosadanjih vrst blaga za službene obleke (po Din 75.—, 105.— in 200.—), še eno vrsto posebno dobrega in treznega blaga, ki stane po Din 150.— meter. Tudi drugače smo zalogo izpopolnili ter priporočamo vsem železničarjem, da si pred nakupom blaga pogledajo blago v naši poslovalnici, ker bo to le njim samim v korist.

Pritožbe.

Pozivamo vse družnike, ki kupujejo blago v naši poslovalnici, da takoj javijo vsak nedostatek, odnosno vsako pritožbo na upravni odbor. Hočemo, da vsi zadrugarji sodelujejo s svojimi nasveti in da vsako kritiko takoj prinesejo na merodajno mesto. V začetku so mogoči kaki nedostatki, katere pa bomo takoj odpravili, čim zanje izvemo.

Gospodarska poslovalnica.

Sodruga! Ali že imaš železničarski koledar? Ako ga še nimaš, ga dobiš pri svojem zaupniku pri podružnici. Za Hrvatsko in Dalmacijo razpošljemo koledar te dni.